

Pk-yrittäjäbarometri, kevät 2016

Alueraportti, Kanta-Häme

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Kevään 2016 Pk-yritysbarometri perustuu 6004 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uudistumista, kansainvälistymistä, työllistämisen esteitä ja sopeuttamista sekä rahoitusta. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannenäkymistä ovat jatkuneet positiivisina syksystä 2015. Koko maan pk-yrityksistä 32 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 16 % huononevan. Saldoluku on nyt +15 kun se edellisellä mittauskierröksellä oli +9. Myös Kanta-Hämeen alueella suhdannenäkymät ovat selvästi positiivisemmat kuin viime syksynä (saldoluku -2 => +10).

Kanta-Hämeen alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat myös kääntyneet positiivisiksi. 18 % alueen pk-yritysten edustajista arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 11 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, saldoluvuksi muodostuu +6 (syksyllä 2015 -8). Koko maassa näkymät ovat myös hieman kohentuneet syksystä saldoluvin ollessa nyt +9 (syksyllä 2015 +4).

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maan pk-yrityksissä on mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä lähes yhtä paljon (36 % ja 34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 3 % pk-yrityksistä. Kanta-Hämeen alueella on myös lähes yhtä paljon em. ryhmiä (37 % ja 35 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 5 % vastaajista. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Kanta-Hämeen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Työllistämisen esteet ja sopeuttaminen

Koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä joka kolmannella ei ole tarvetta työllistää. Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ovat koko maan ja Kanta-Hämeen alueen merkittävimmät työllistämisen esteet. Koko maan kuten myös Kanta-Hämeen pk-yrityksistä joka neljäs on ryhtynyt sopeuttamistoimenpiteisiin ja joka kymmenes suunnittelee sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi. Työaika-järjestelyt ja lomautukset ovat yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutus-toimet.

Kansainvälistyminen ja digitaalisuus liiketoiminnassa

Koko maan ja Kanta-Hämeen pk-yrityksistä joka viidennellä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kolmella viidestä ja alueen toimijoista kahdella kolmesta. Pk-yritykset koko maassa ja myös Kanta-Hämeen alueella hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista ja palveluista eniten yrityksen omia kotisivuja ja sosiaalista mediaa.

Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ.....	3
SISÄLLYS.....	4
1. JOHDANTO.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto.....	6
2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA.....	7
3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS.....	8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT.....	9
5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	12
6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN.....	14
7. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN ESTEET.....	16
8. PK-YRITYSTEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEET.....	17
9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS.....	18
10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA.....	21
11. KOTOUTTAMINEN.....	23
SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT.....	24
FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT.....	25
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT.....	26

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, kevät 2016, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Pk-yritysbarometri, kevät 2016

Alueraportti, Kanta-Häme

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Taloustutkimuksen väliaikaista markkinointirekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 6004 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse joulukuun 2015 ja tammikuun 2016 välisenä aikana. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Kanta-Hämeen alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaamaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

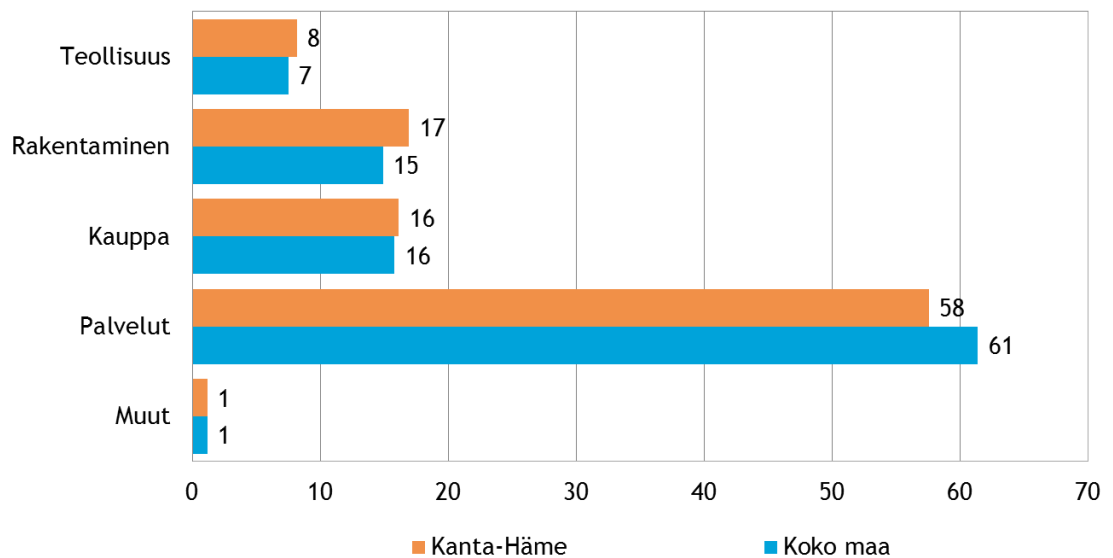
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Kanta-Häme	283	100
Päätoimiala	Teollisuus	33	12
	Rakentaminen	33	12
	Kauppa	49	17
	Palvelut	168	59
Liikevaihto vuonna 2015	alle 0,2 miljoonaa euroa	134	48
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	60	21
	0,5-0,99 miljoonaa euroa	43	15
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	11	4
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	5	2
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	19	7
	5 miljoonaa euroa tai yli	10	4
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	19	7
	Kasvuhakuiset	102	36
	Asemansa säilyttäjät	97	34
	Ei kasvutavoitteita	50	18
	Toimintansa lopettavat	13	5
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	66	23
	Ei	217	77
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	52	18
	1990-1999	53	19
	2000-2009	83	29
	2010-	95	34

2. YRITYSTEN OSUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 280 697 yritystä [1] vuonna 2014. Näistä yrityksistä noin 8442 toimi Kanta-Hämeen alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli noin 61 %, kaupan 16 %, rakentamisen 15 % ja teollisuudenalan yrityksiä 7 %. Kanta-Hämeen alueella oli palveluun kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti hieman vähemmän, 58 %. Teollisuuden, rakentamisen ja kaupan alojen yrityksiä alueella oli lähes saman verran kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

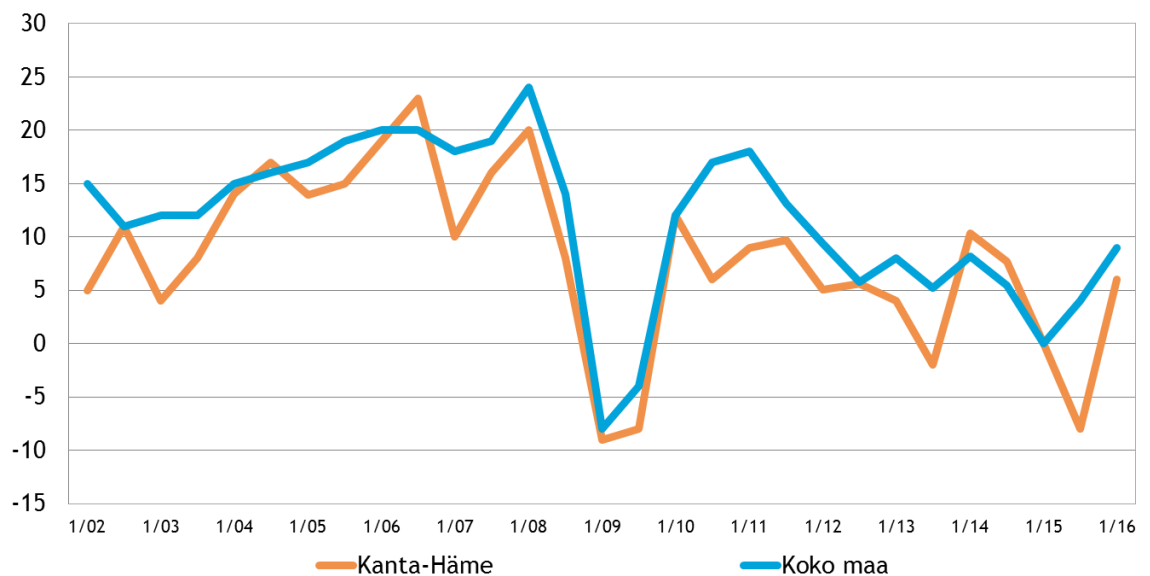
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 402 000 henkeä marraskuussa 2015. Lukema on 20 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Palkansaajia oli saman verran ja yrittäjä hieman vähemmän kuin aiemmin. Koko maan työttömyysaste oli 8,2 % [2] marraskuussa 2015 eli saman verran kuin vuotta aiemmin. Kanta-Hämeen alueella työskenteli vuoden 2015 neljännellä neljänneksellä yhteensä 74 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 6,9 % [4]. Työttömyysaste on laskenut alueella -0,2 prosenttiyksikköä vuoden 2014 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Kanta-Häme	18	71	11	6
Koko maa	18	72	10	9

Pk-yritysbarometrin vastaajista 18 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja joka kymmenes arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluksi muodostuu +9. Kanta-Hämeen alueella saldoluku on kolme prosenttiyksikköä pienempi, +6. Alueella odotukset ovat siten henkilökunnan määrän osalta hieman heikkomat kuin koko maassa, mutta selvästi positiivisemmat kuin viime syksynä, jolloin saldoluku jäi negatiiviseksi (-8).

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldo-luku (%)

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, tammikuu

3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain

4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2016, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

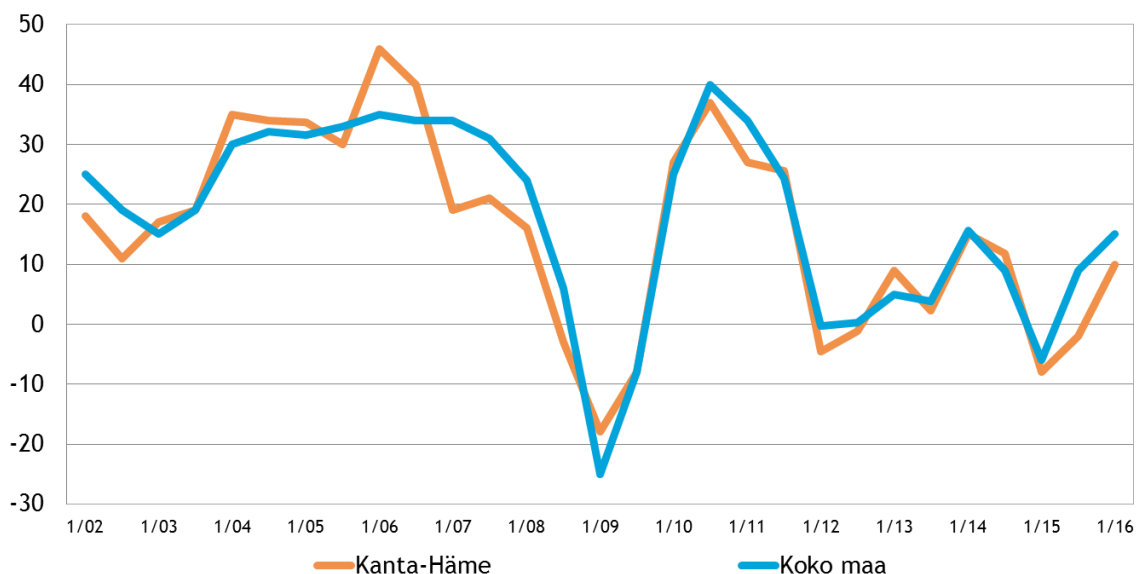
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaavan saldoluvun (+15) kehitys on jatkunut positiivisena syksystä 2015. Noin puolet (52 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä kolmasosa (32 %) arvioi suhdanteiden paranevan ja 16 % huononevan. Kanta-Hämeen alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut syksystä 2015 selvästi positiiviseksi. Saldoluku on nyt +10 kun se viime syksynä oli -2. Ennallaan suhdanteiden arvioi pysyvän lähes vastaava määrä kuin viime syksynä eli 57 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Kanta-Häme	27	57	17	10
Koko maa	32	52	16	15

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)

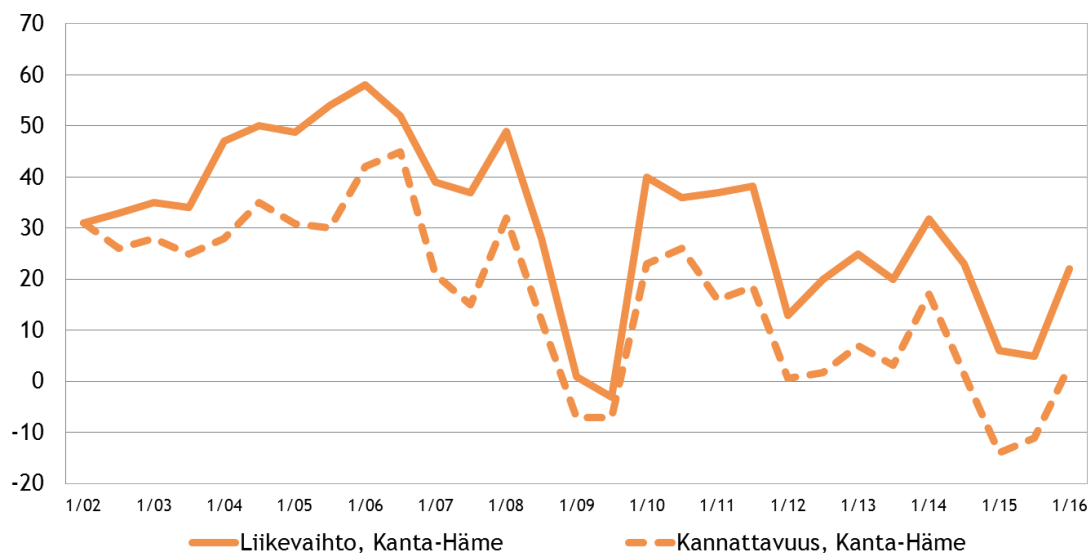
Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Kanta-Häme	41	40	19	22
Koko maa	44	39	16	28
Investointien arvo				
Kanta-Häme	19	54	28	-9
Koko maa	18	56	26	-7
Viennin arvo				
Kanta-Häme	16	65	20	-4
Koko maa	16	70	14	2
Tuonnin arvo				
Kanta-Häme	13	68	19	-6
Koko maa	13	73	14	-1
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Kanta-Häme	31	58	11	21
Koko maa	34	58	8	25
Materiaalien hinnat				
Kanta-Häme	45	48	7	37
Koko maa	37	57	6	32
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Kanta-Häme	34	55	11	22
Koko maa	32	60	7	25
Kannattavuus				
Kanta-Häme	28	47	25	3
Koko maa	32	46	21	11
Vakavaraisuus				
Kanta-Häme	31	51	17	14
Koko maa	31	55	13	18
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Kanta-Häme	31	57	12	19
Koko maa	31	58	11	21
Tilausten määrä				
Kanta-Häme	41	42	17	24
Koko maa	40	43	17	23
Kapasiteetin käyttöaste				
Kanta-Häme	46	45	9	37
Koko maa	39	46	15	25

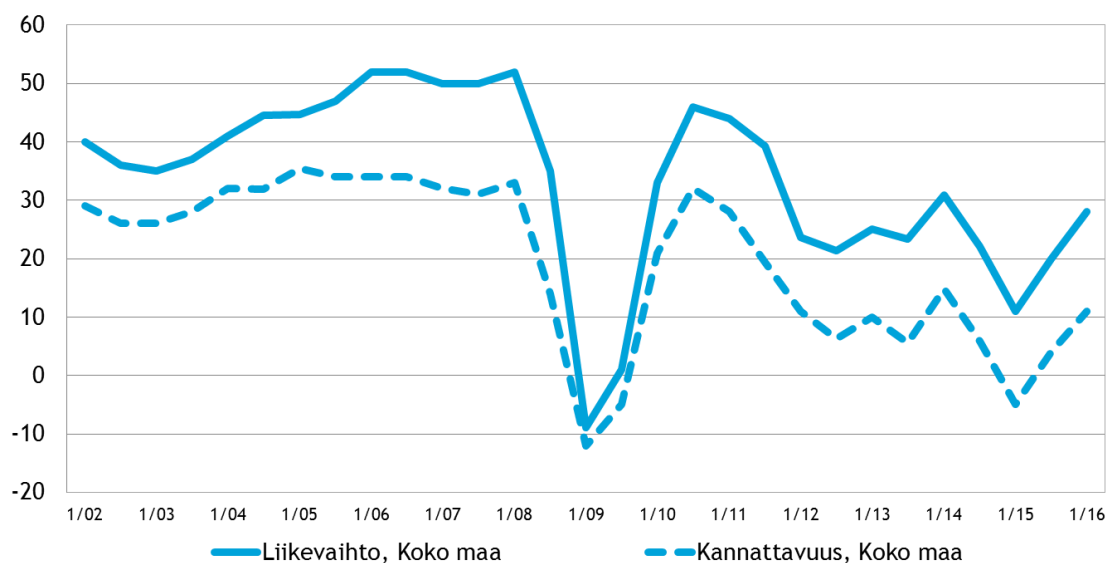
Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa materiaalien hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvin (+32) perusteella yleisimmin. Myös palkkakustannusten, lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun sekä liikevaihdon kasvuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Investointien arvon uskotaan vielä laskevan ensi vuonna (saldoluku -7), mutta kuitenkin hieman maltillisemmin kuin viime syksynä (saldoluku -13). Myös Kanta-Hämeen alueella uskotaan materiaalien hintojen nousuun vahvimmin saldoluvin ollessa +37. Seuraavaksi vahvimmat odotukset alueella ovat saldolukujen perusteella kapasiteetin käyttöasteen nousussa (saldoluku +37) ja tilausten määrä kasvussa (saldoluku +24).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Molempien osatekijöiden saldoluvut ovat paremmat kuin syksyllä 2015.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

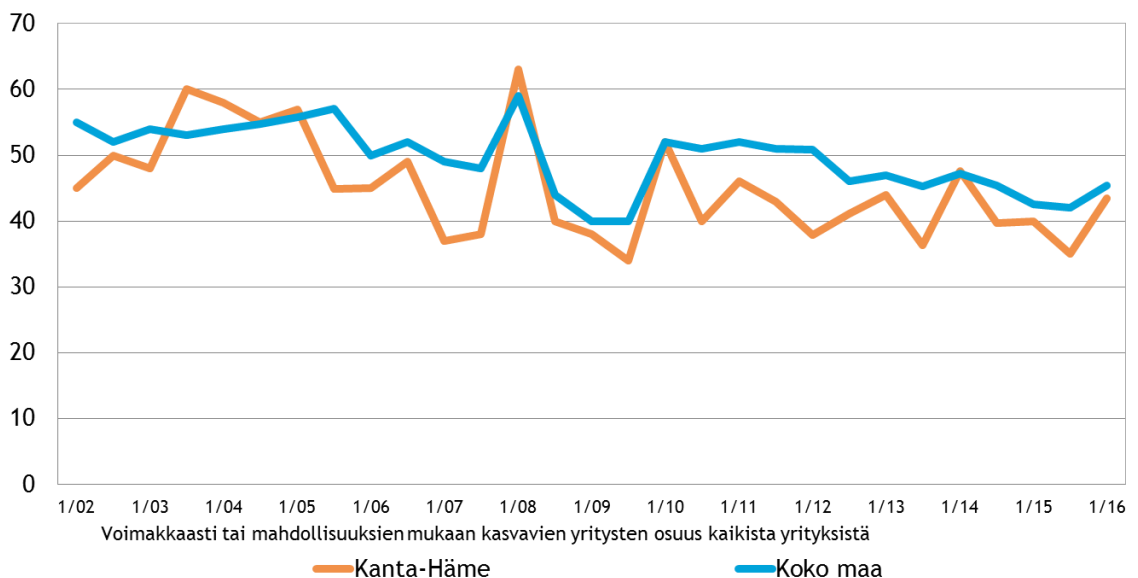
Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Kanta-Häme	7	37	35	17	5
Koko maa	9	36	34	18	3

Koko maan pk-yrityksissä on eniten ja lähes saman verran mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (36 % ja 34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 3 % pk-yrityksistä. Myös Kanta-Hämeen alueella em. ryhmiä on lähes yhtä paljon (37 % ja 35 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 5 % vastaajista (syksyllä 2015 4 %).

Koko maassa on voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yrityksiä hieman enemmän kuin syksyllä 2015. Alueella voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuuden kasvu on suurempi kuin koko maassa.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

	Kanta-Häme	Koko maa
Investoinnit	81	77
Uuden henkilöstön palkkaaminen	35	35
Henkilöstön koulutus	58	56
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	35	38
Laajentuminen uusille markkinoille	28	27
Uusien teknologioiden käyttöönotto	20	24
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	22	24
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	19	18

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

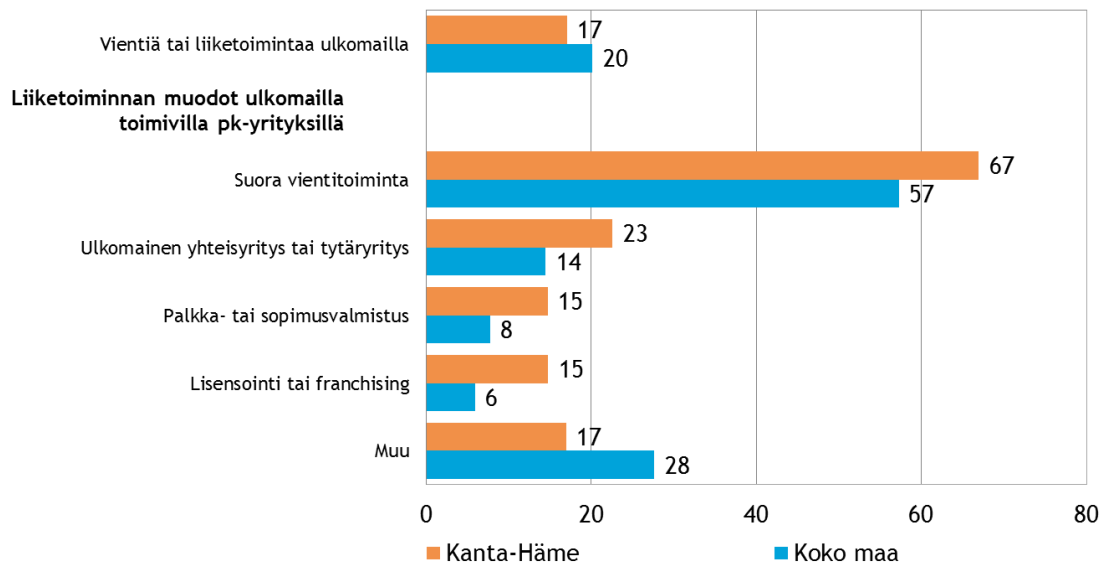
Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

Koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä 17 prosentilla on suoraa tuontitoimintaa.

	Kanta-Häme	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	17	17

Joka viidennellä koko maan ja 17 prosentilla Kanta-Hämeen pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kolmesta viidestä ja alueen toimijoista kahdella kolmesta.

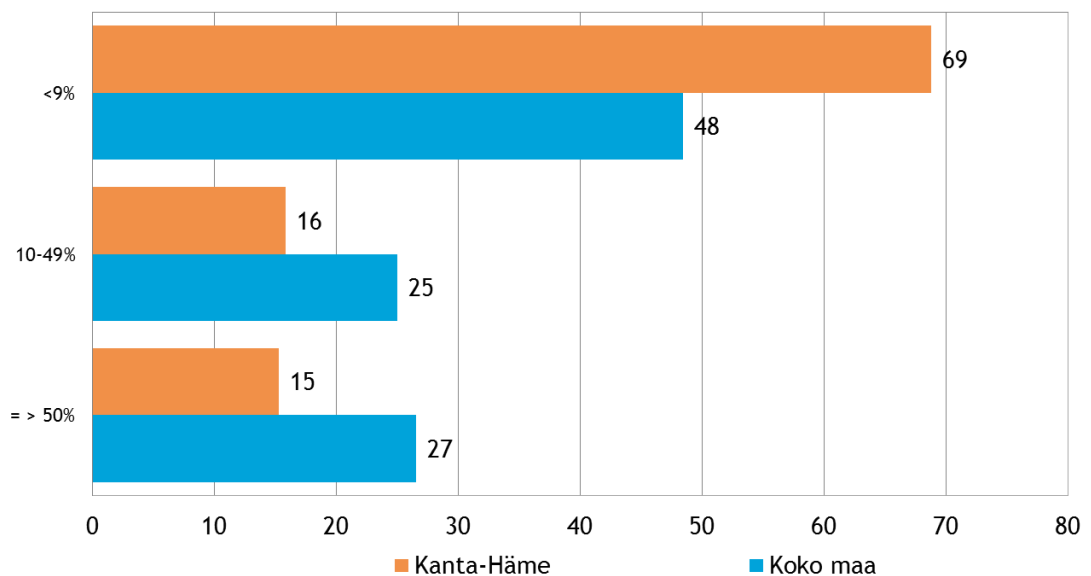
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

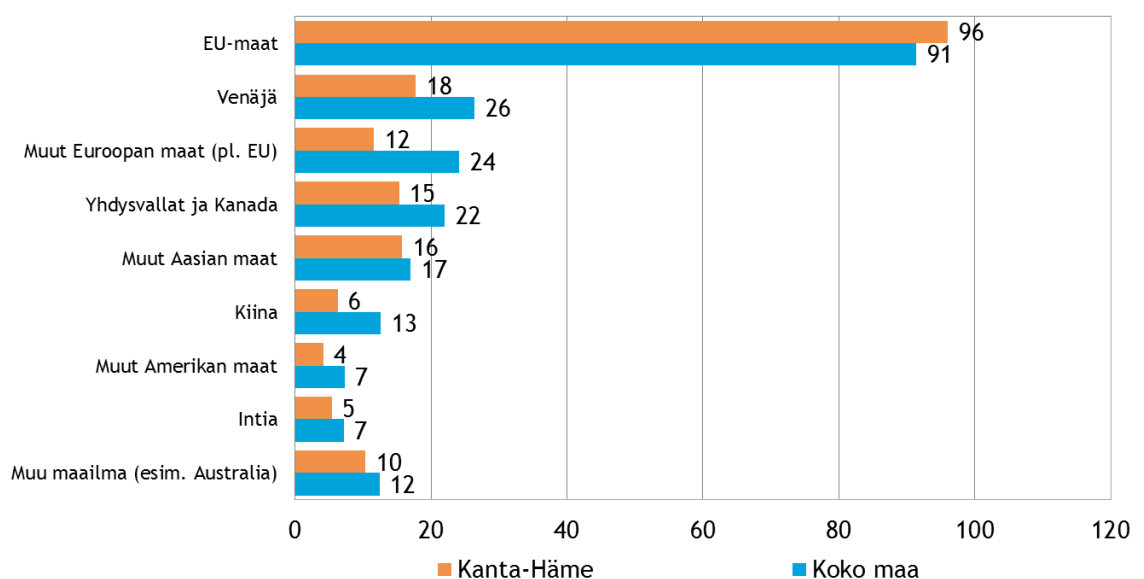
Puolella koko maan ja kahdella kolmesta alueen suoraan vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Kanta-Hämeen pk-yrityksissä viennin osuudet kokonaisliikevaihdosta jäävät pienemmiksi koko maahan verrattuna.

Kuva 8. Viennin osuus suoraan vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2015, % yrityksistä

EU-maat on Suomen pk-yritysten selvästi yleisin markkina-alue ulkomailla. Kanta-Hämeessä Venäjän, muiden Euroopan maiden, Yhdysvaltojen ja Kanadan sekä Kiinan osuudet markkina-alueina ovat pienemmät kuin koko maassa.

Kuva 9. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla

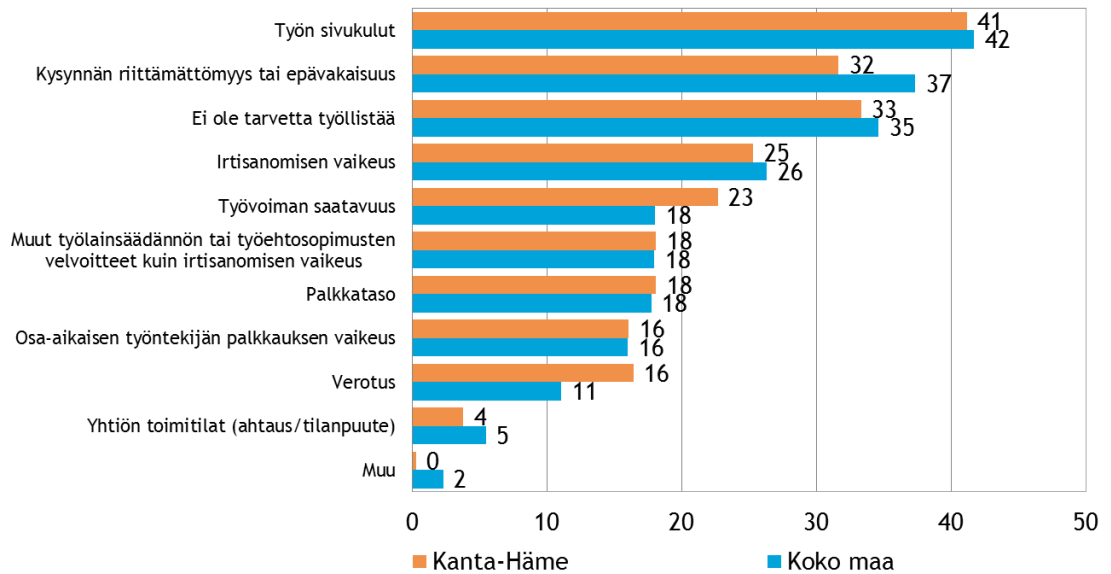

* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

7. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN ESTEET

Koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä joka kolmannella ei ole tarvetta työllistää. Työn sivukulut ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus nousevat koko maassa ja alueella suurimmiksi työllistämisen esteiksi.

Kuva 10. Yrityksen merkittävin työllistämisen este, %

8. PK-YRITYSTEN SOPEUTTAMISTOIMENPITEET

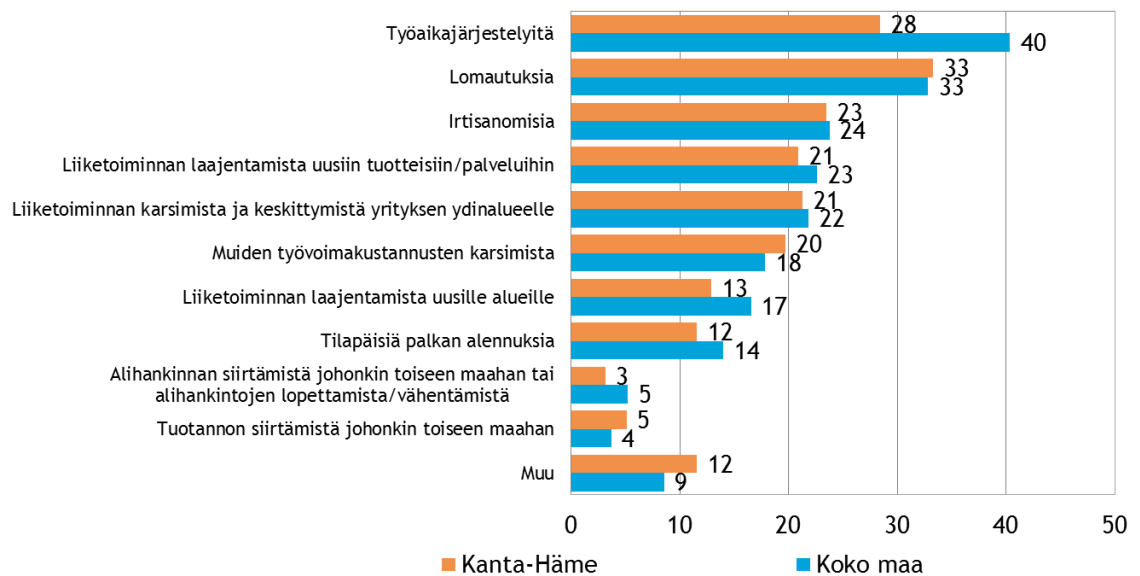
Taulukko 8. Pk-yritysten tarve sopeuttaa toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi, %

	Ei tarvetta sopeuttaa	Tehnyt sopeuttamistoimia	Suunnittelemassa sopeuttamistoimia
Kanta-Häme	63	24	13
Koko maa	62	28	10

Koko maan kuten myös Kanta-Hämeen pk-yrityksistä joka neljäs on ryhtynyt sopeuttamistoimenpiteisiin ja joka kymmenes suunnittelee sopeuttamista nykyisen suhdannetilanteen vuoksi.

Työaikajärjestelyt ja lomautukset ovat yleisimmät toteutetut tai harkinnassa olevat sopeutustoimet.

Kuva 11. Pk-yritysten tekemät ja suunnittelemat sopeuttamistoimet, % pk-yrityksistä, jotka ovat tehneet tai suunnittelevat tekevänsä toimia */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Koko maan pk-yrityksistä noin joka seitsemännellä ja Kanta-Hämeessä joka viidennellä on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Koko maassa ja alueella on hieman vähemmän maksuvaikeuksia kokeneita kuin syksyllä 2015.

Taulukko 9. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	78	22
Koko maa	84	16

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (41 %) tai Nordea (33 %). Kanta-Hämeessä pääpankkina on useimmiten Osuuspankki.

Taulukko 10. Yrityksen pääpankki, %

	Alue	Koko maa
Nordea	29	33
Osuuspankki	41	41
Paikallisosuuspankki	4	4
Danske Bank	3	7
Säästöpankki	16	8
Handelsbanken	4	2
Muu	3	5

Koko maan ja Kanta-Hämeen alueen pk-yrityksistä vajaa puolet oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta.

Taulukko 11. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	53	47
Koko maa	54	46

Koko maan pk-yrityksistä 29 % ja alueen pk-yrityksistä 27 % oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Näistä kaksi kolmesta oli ottanut ulkopuolista rahoitusta pankista. Kanta-Hämeessä on otettu ulkopuolista rahoitusta koko maata useammin rahoitusyhtiöstä ja harvemmin Finnverasta.

Taulukko 12. Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Alue	73	27
Koko maa	71	29

Taulukko 13. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %

	Kanta-Häme	Koko maa
Pankista	66	65
Rahoitusyhtiöstä	37	27
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	1	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	3	3
Bisnesenkeltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	9	6
Finnverasta	6	14
Teokesistä	2	4
ELY-keskuksista	2	3
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloitusrahoituksesta	0	0
Muualta	8	9

Valtaosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 14. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	78	22
Koko maa	78	22

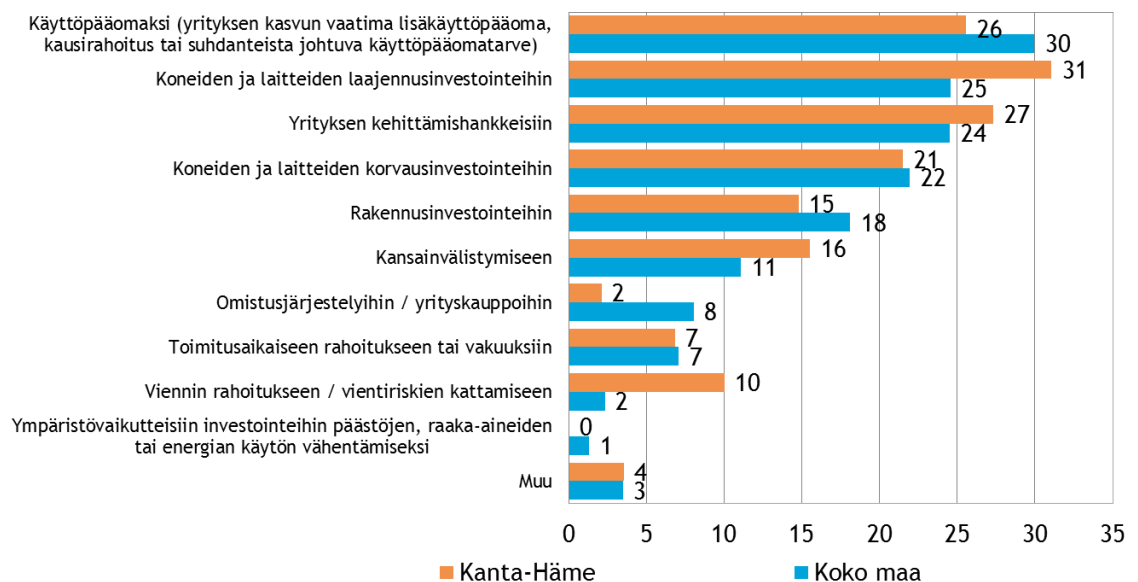
Pankki on yleisin pk-yritysten aiottu ulkopuolisen rahoituksen hakutaho.

Taulukko 15. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

	Kanta-Häme	Koko maa
Pankista	68	71
Rahoitusyhtiöstä	33	27
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	2	3
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	4	8
Bisnesenkeliltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	3	10
Finnverasta	16	19
Teokesistä	11	11
ELY-keskuksista	6	9
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserahasto Verasta	2	3
Muualta	4	6

Koko maassa ja Kanta-Hämeessä ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää yleisimmin käyttöpääomaksi, koneiden ja laitteiden laajennusinvestointeihin sekä yrityksen kehittämishankkeisiin.

Kuva 12. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana */

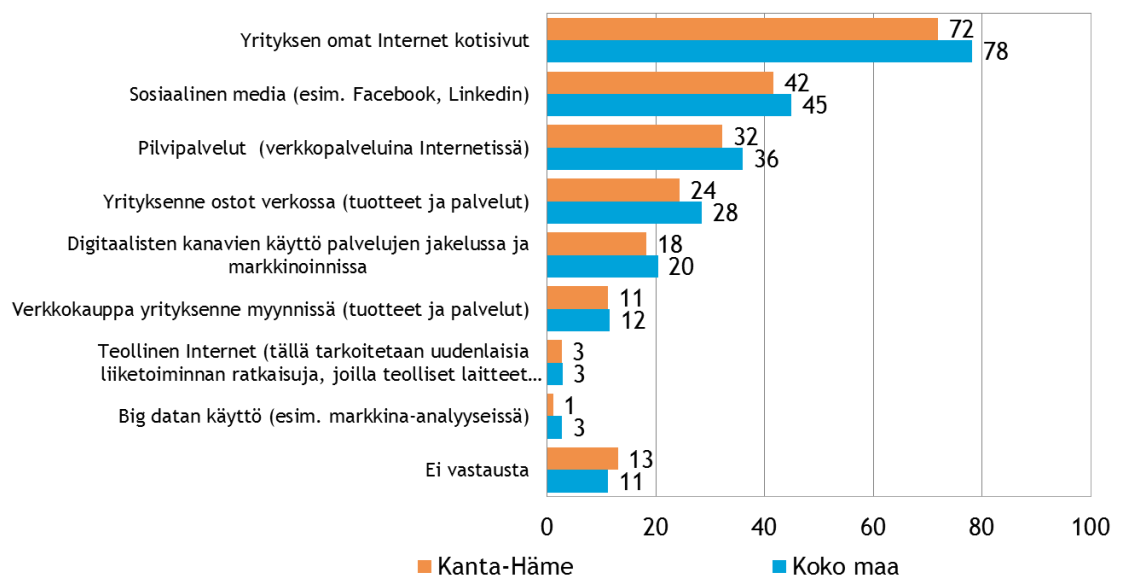

*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Valtaosalla pk-yrityksistä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja. Kanta-Hämeen pk-yrityksissä digitaalisia työkaluja ja palveluja hyödynnetään tai käytetään hieman vähemmän kuin koko maan pk-yrityksissä.

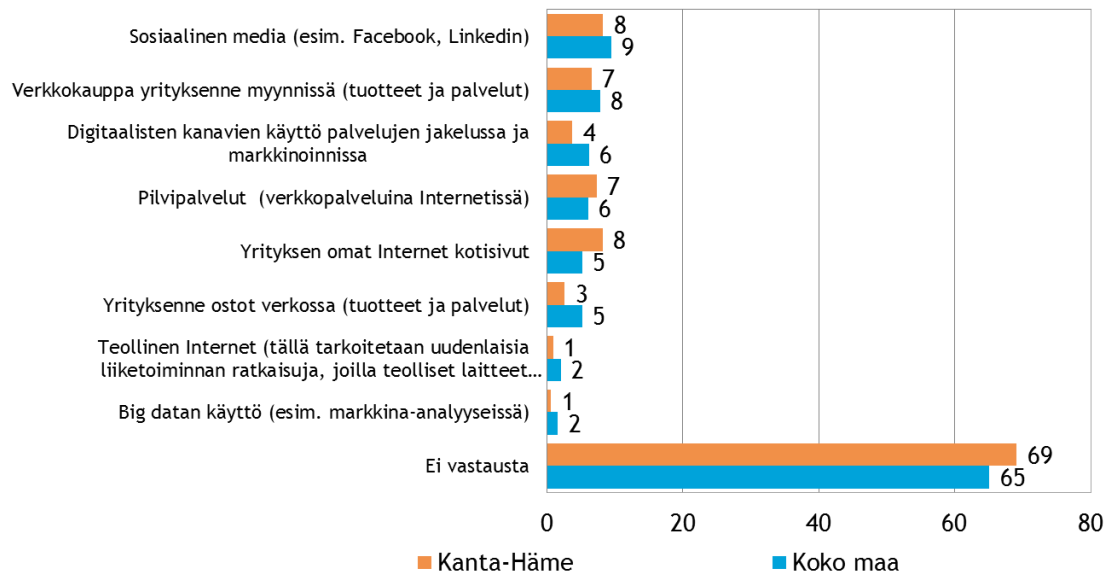
Kuva 13. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Sosiaalinen media on yleisin digitalisoitumiseen liittyvä työkalu/palvelu, joka pk-yrityksissä aiotaan ottaa käyttöön seuraavien 12 kuukauden aikana. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa 8 % ja Kanta-Hämeessä 7 % pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 14. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

11. KOTOUTTAMINEN

Kevään 2016 pk-yritysbarometrin otoksessa on koko maassa ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä yksi prosentti. Kanta-Hämeen alueen otoksessa ei ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä ole lainkaan.

Taulukko 16. Ulkomaalaistaustaisten yrittäjien määrä, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	100	0
Koko maa	99	1

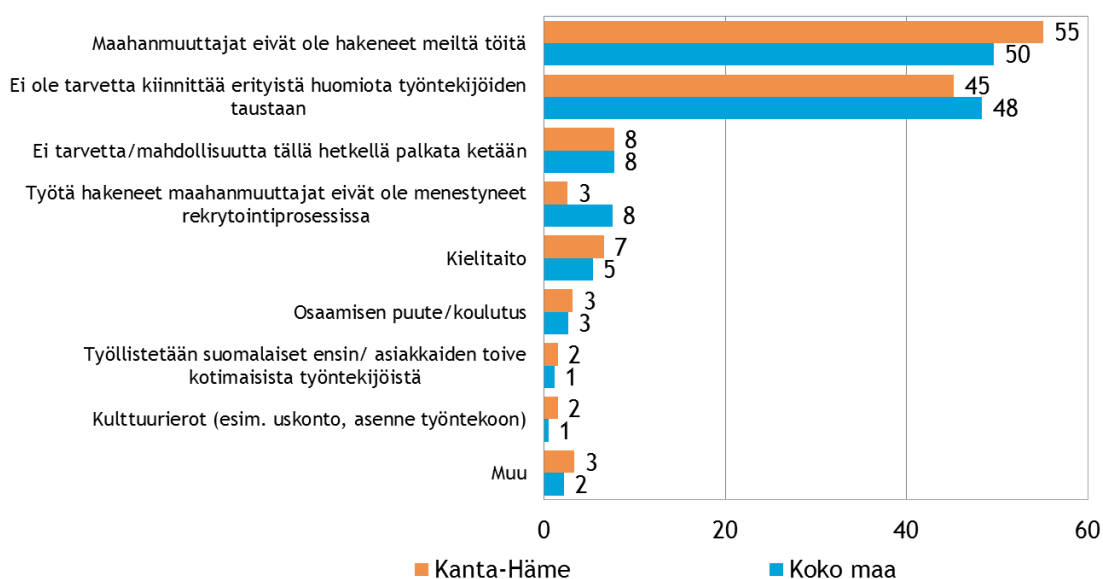
Noin joka kymmenes alueen sekä koko maan pk-yritys on rekrytoinut Suomesta maahanmuuttajia.

Taulukko 17. Yritykset, joilla on Suomesta rekrytoituja maahanmuuttajia, %

	Ei	Kyllä
Kanta-Häme	90	10
Koko maa	89	11

Niistä pk-yrityksistä, joissa ei ole Suomesta rekrytoituja maahanmuuttajia, vajaa puolet sanoo, että heillä ei ole tarvetta kiinnittää erityistä huomiota työntekijän taustaan. Puolet koko maan vastaajista ja alueella hieman useampi sanoo, että maahanmuuttajat eivät ole hakeneet heidän yrityksestään töitä.

Kuva 15. Esteet tai haasteet maahanmuuttajien palkkaamisessa?, % */

*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään merkittävintä vaihtoehtoa.

SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT**SUOMEN YRITTÄJÄT**

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi

KANTA-HÄMEENYRITTÄJÄT

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT

Sammonkatu 2, 50130 Mikkeli
yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
yrittajat.fi/helsinki
puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT

Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT

Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
yrittajat.fi/kymi
puhelin 05 544 3030

LAPIN YRITTÄJÄT

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi
yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT

Laukontori, Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Isokatu 4, 90100 Oulu
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY

Vesijärvenkatu 15, 5. krs, 15140 Lahti
yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT

Innopolli 1, Tekniikantie 12, 02150 Espoo
yrittajat.fi/paakaupunkiseudunyritykset
puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Raastuvankatu 12 - 14 D, 65100 Vaasa
yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin 06 356 0820

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT

Isolinnankatu 24, PL 45, 28100 Pori
yrittajat.fi/satakunta
puhelin 050 312 9301

SAVON YRITTÄJÄT

Asemakatu 22 - 24, 4. krs, 70100 Kuopio
yrittajat.fi/savo
puhelin 017 368 0500

UUDENMAAN YRITTÄJÄT

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT

Brahenkatu 20, 20100 Turku
yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT

PÄÄKONTTORIT

HELSINKI

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki
vaihe 029 460 11
finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET

HELSINKI

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15, rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs, 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

VAASA

Virastotalo, Wolffintie 35, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO

FINNVERA PLC

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ**

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Wolffintie 35 B, 5. krs, 65200 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

